

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 14 grudnia 2015 r.

PS-KNPS.431.6.45.2015.MB1

Pani
Dorota Rokicka
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Żórawinie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 18-19 listopada 2015 r. na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art.126 i art.127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543, ze zm.) zespół kontrolny w składzie: Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki: przewodniczący zespołu, Marta Bożek – starszy inspektor wojewódzki: kontroler, z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żórawinie, al. Niepodległości 17, 55-020 Żórawina z zakresu zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji: zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym – art. 17 ust. 1 ustawy, zadań własnych gminy – art. 17 ust. 2 ustawy, zadań zleconych z zakresu administracji rządowej określonych w art. 18 ust. 1 ustawy, a także wybranych zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 18 listopada 2015 r.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o zatwierdzony w dniu 23 czerwca 2015 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego plan kontroli na II półroczu 2015 r.

W trakcie kontroli jednostką kierowała Pani Dorota Rokicka zatrudniona na stanowisku Kierownika GOPS od dnia 1 stycznia 1999 r.

Pani Dorota Rokicka jest odpowiedzialna za wykonywanie zadań w zakresie kontrolowanych zagadnień.

Podpisany w dniu 8 grudnia 2015 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenił pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żórawinie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z cytowanej ustawy.

Z ustaleń wynika, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy. Natomiast zadania z art. 17 ust. 1 pkt 3, 7, 8, 9, 12 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach w tym zakresie.

Ponadto stwierdzono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1 i 5 ustawy. Nie realizuje natomiast zadań z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3, 4 ustawy. Organ kontrolny ustalił, że Gmina realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy. Pozostałe zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7, 8 i 9 ustawy nie były wykonywane, bowiem nie ubiegano się o pomoc w tym zakresie.

W Gminie Żórawina realizowane są zadania wskazane w art. 110 ust. 4 i 6 ustawy. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka (art. 110 ust. 9), natomiast nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5).

W trakcie kontroli stwierdzono, że Uchwałą Nr XXX/251/10 Rada Gminy Żórawina w dniu 31 marca 2010 r. określiła szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz ustaliła szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwalniania od opłat oraz tryb ich pobierania.

Uchwała nie wskazuje kosztu 1 godziny świadczonych usług oraz specjalistycznych usług. Zgodnie z art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Zatem wskazać należy, że przytoczony przepis ustawy o pomocy społecznej stanowi, że to właśnie rada gminy jest organem właściwym do określenia szczegółowych warunków odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Oznacza to konieczność ustalenia przez radę gminy w uchwale szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami

psychicznymi oraz szczegółowych warunków całkowitego zwolnienia od opłat jak również trybu ich pobierania. Oznacza to również konieczność ustalenia kwoty odpłatności za realizację jednej godziny usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ponadto w trakcie kontroli ustalono, że na podstawie art. 43 ust. 10 i art. 96 ust. 4 ustawy Rada Gminy Żórawina w dniu 27 kwietnia 2005 r. podjęła Uchwałę Nr XII/78/2005 w sprawie zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej przyznawane pod warunkiem zwrotu.

W § 3 ust. 2 wyżej wymienionej Uchwały wskazano, że wysokość zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie nie może przekroczyć pięciokrotnej wysokości kwoty określonej jako kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej wynikającego z ustawy o pomocy społecznej. Powyższej regulacji nie można uznać za określenie wysokości zasiłku celowego. Rada podejmując przedmiotową Uchwałę powinna określić konkretną, a nie maksymalną wysokość zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie. Wysokość ta powinna zostać w Uchwale ustalona w sposób precyzyjny, natomiast taki zapis określał jedynie jej górną granicę.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że Ośrodek w ramach dożywiania dzieci przyznaje pomoc w formie całodziennego wyżywienia.

Zgodnie z interpretacją Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczącą realizacji wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 ustanowionego uchwałą Nr 221 Rady Ministrów, ze środków w ramach Programu opłacony może być jeden posiłek. Nie ma zatem możliwości, aby gmina z udziału środków własnych przeznaczonych na realizację Programu finansowała całodziennie wyżywienie dzieci lub uczniów bez względu na rodzaj placówki, w której przebywają oraz innych osób, które własnym staraniem nie mogą sobie zapewnić posiłku. Jednostki samorządu terytorialnego mogą finansować poza Programem koszty dodatkowego wyżywienia w placówkach, które prowadzą całodziennie dożywianie. Zadanie to może być realizowane w formie zasiłku celowego. Zgodnie z art. 48 ustawy o pomocy społecznej „Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania jeżeli jest tego pozbawiona”. W zapisie użyto pojęcia „posiłek” w liczbie pojedynczej, a nie „wyżywienia”, czy „całodziennie wyżywienie”. Uwzględniając powyższe ze środków w ramach Programu należy opłacać jeden posiłek.

Na sformułowanie oceny wpływ miały następujące nieprawidłowości:

- Brak wskazania w decyzjach ustalających odpłatność za świadczone usługi opiekuńcze kwoty odpłatności za 1 godzinę zrealizowanej pomocy oraz kwoty faktycznie naliczonej

odpłatności.

W decyzjach administracyjnych ustalających odpłatność za świadczenie usług opiekuńczych zawarto jedynie zapis, iż odpłatność wynosi np. „5% liczonych kosztów świadczonych usług”. Artykuł 107 k.p.a. w sposób jasny i precyzyjny wskazuje jakie składniki winna zawierać decyzja. Mając powyższe na uwadze, powinna ona być sformułowana ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi, musi być jednoznaczna i nie budzić jakichkolwiek wątpliwości.

- Błędne naliczenie odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej w przypadku zmiany dochodu nie przekraczającej 10 % właściwego kryterium dochodowego.

W trakcie kontroli ustalono, że decyzją z dnia 25.06.2012 r. ustalono odpłatność Strony za pobyt w placówce w wysokości 832,69 zł m-nie. Strona posiadała dochód w wysokości 1 189,56 zł. W związku ze zmianą dochodu (waloryzacją renty od 1.03.13 r.) do kwoty 1 235,11 zł nie przekraczającą 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej decyzją z dnia 6.05.2013 r. nr GOPS.8226-2/2013 zmieniono odpłatność Strony za pobyt w placówce do kwoty 864,58 zł m-nie od 1.04.13 r. Następnie w wyniku waloryzacji renty od 1.03.14 r. zmieniono odpłatność do kwoty 877,90 zł. W okresie od 1.04.2013 r. do 31.03.2014 r. Strona winna ponosić odpłatność w wysokości 832,69 zł m-nie zamiast 864,58 zł m-nie, gdyż zgodnie z art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej zmiana dochodu osoby samotnie gospodarującej w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenie niepieniężne nie wpływa na wysokość tej odpłatności, jeżeli kwota zmiany nie przekroczyła 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej. Okres ponoszenia odpłatności za świadczenie niepieniężne to okres od daty ustalenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej do zmiany dochodu.

W związku z powyższym ustalono, że po stronie mieszkańca dps powstała nadpłata w łącznej kwocie 382,68 zł, natomiast po stronie Gminy powstała niedopłata.

W trakcie czynności kontrolnych Kierownik Ośrodka dokonał ponownego przeliczenia odpłatności Strony za pobyt w placówce i zwrócił jej kwotę 382,68 zł. W zaistniałej sytuacji odstępuje się od wydania zalecenia mającego na celu dokonanie przedmiotowego wyrównania i zwrotu.

- Brak wywiadów środowiskowych dotyczących aktualizacji sytuacji materialno – bytowej osób korzystających z pomocy.

W sprawie dotyczącej odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej stwierdzono brak aktualizacji wywiadów środowiskowych. W dokumentacji znajdowały się jedynie wywiady z dnia 31.03.2014 r. oraz z dnia 24.03.2015 r. Zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy

społecznej w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację wywiadów należy sporządzać nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W wyniku kontroli sformułowano następujące zalecenia:

1. Decyzje administracyjne dot. przyznawania pomocy sporządzać zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a., tj. w szczególności w rozstrzygnięciu decyzji na usługi opiekuńcze wskazywać kwotę odpłatności za 1 godzinę zrealizowanej pomocy oraz kwotę faktycznie naliczonej odpłatności

Podstawa prawna: art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267, ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Przeliczenia wysokości odpłatności za świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej dokonywać jedynie, gdy kwota zmiany dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3, art. 106 ust. 3b ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację wywiadu środowiskowego sporządzać nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy mimo braku zmiany danych.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163, ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Pan Jan Żukowski
Wójt Gminy Żórawina
2. a/a

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Wz. Kierownik
Ewelina Zygmunt

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Grzybowska
Z-CIA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

